

10 otazníků v životě Jiřího z Poděbrad

Na 21. března letošního roku připadá 550 let od smrti Jiřího z Poděbrad. Navzdory známé osobnosti, všeobecné znalosti o něm často končí u povšechné charakteristiky „husitský král“, případně u nekonkrétního povědomí o jeho aktivitě jako mírotvůrce. Pojďme si proto trochu připomenout tohoto mimořádného muže. Impulsem k tomu budiž i skutečnost, že ve velké anketě „Největší Čech“ v roce 2005 skončil mezi tisícovkou kandidátů na skvělém 14. místě a v redukováném pořadí středověkých osobností se zařadil na páté místo po Karlu IV., Janu Amosi Komenském, Janu Žižkovi a Janu Husovi.

 Text: Dr. Ladislav Langr
Foto: Pavel Šimák

Otazník první – kdy se přesně narodil?

Jistý je snad duben 1420. Kronikářů udávají především tři data: 6., 21. a 23. Podle jména, které mu bylo vybráno, se předpokládá, že to bylo 23. dubna, ale také mohl být tento den jen pokřtěn. Mohlo to být i obráceně, podle jeho jména byl později den narození určen na den svátku svatého Jiřího. Ale možná si říkáte, že Jiří má přece svátek v kalendáři až 24. dubna.

Jenže to je česká (slovenská a polská) specialita. Svatý Jiří byl popraven 23. dubna 303 a většina světa právě tento den slaví jako jeho svátek. Jenže 23. dubna 997 byl také zavražděn svatý Vojtěch, a jakožto světec nám bližší později dostal 23. dubna v našem kalendáři přednost a Jiřího odsunul o den později.

Otazník druhý – kde se narodil?

Ani tady už asi nikdy věrohodnou odpověď nenalezneme. Otec Viktorin v době jeho narození vlastnil hrad Litice, Náchod a společně s bratry byl spoluvlast-

níkem moravských rodových sídel, zejména pak Kunštátu a Bouzova. Navíc se ještě hovoří jako o možných rodištích také o Pernštejnu, Hořovicích a Horažďovicích. Patří sem i Poděbrady, ale ty získal Viktorin do svého držení až po smrti bratra Hynka, a to jen tři měsíce před svou smrtí. Identifikace matky by určitě pomohla záhadu rozkrýt.

Otazník třetí – kdo byla matka?

Matka dodnes zůstává velkou záhadou. I proto se často hovořilo o nemanželském Jiřího původu. A sám Jiří nikdy neměl potřebu

záhadu spojenou s jeho narozením vysvětlit. Katoličtí kronikáři s oblibou používali výraz „filip mereticks“, což znamená „syn poběhlce“. Vedle možnosti, že mladý Viktorin se zapomenul v náručí nějaké děvečky, se také nabízí hypotéza, že mu podlehla vdaná, urozená žena, a pak byl utajený porod nevyhnutelný. Teprve až v roce 1486 se však náhle v rodokmenu sestaveném pro potřeby Jiřího saského vnuka náhle objevuje jako Jiřího matka Anna z Vartenberka, která údajně měla zemřít v roce 1459. Otázkou je, proč by tehdy již korunovaný král své matce nevypravil velký pohřební průvod? Zřejmě proto, že neexistovala. Jeho matka tak dokonale zmizela z českých dějin. Budiž proto připočteno Jiřího otci ke cti, že se o svého potomka a dědice neváhal postarat.

Otazník čtvrtý – jaké měl vzdělání?

V rodině pánů z Kunštátu jistě působil kališnický kněz, který chlapce naučil číst, psát, počítat a orientovat se v Bibli. Víme, že Jiří nestudoval na žádné z městských škol a na universitě také nebyl zapsán. Do konce života se nenaučil latinsky. Německy uměl jenom velmi málo, s bídou se dorozuměl s německými vyslanci. Jednání mohl vést jen v češtině a při debatě s cizinci se musel opírat o překladatele. Ale nutno poznamenat, že čeština tehdy patřila ve střední Evropě k uznávaným diplomatickým jazykům. Oč menší měl vzdělání, tím víc podle současníků vynikal přirozenou inteligencí, schopností dedukce, pracovitostí a výmluvností. Možná i vlivem osobní zkušenosti později velmi dbal na vzdělání dětí.

Otazník pátý – kdo byli nejblíže příbuzní?

Jiří měl tři sestry, které pravděpodobně měly každá jinou matku. Byly to Alžběta (1422–1501), Kateřina (1423–1480) a Markéta (1425–1473).

S první manželkou Kunhutou ze Šternberka (1425–1449) měl 7 dětí. Jméno nejstarší dcery, která údajně zemřela hned po narození, neznáme. Pak následovali Boček (1442–1496), Viktorin (1443–1492), Barbora (1446–1474), Jindřich (1448–1498) a dvojčata Kateřina (1449–1464) a Zdenka (1449–1510). S druhou manželkou Johanou z Rožmitálu (1430–1475) měl dalších 5 dětí. Hynek (1452–1492), Bedřich (1453–1458), Jiří (1454–1460), Ludmila (1456–1503) a Jan (1457–1458). Poslední potomek v přímé linii rodu byla Eliška Marie, vévodkyně z Würtemberka, která zemřela v roce 1686. Vzdálenými potomky minsterberských je dnes rod Schleswick-Holstein-Gottorp, ke kterému patří současné vládnoucí dynastie v Dánsku, Norsku a také manžel britské královny princ Philip, a tím i následník trůnu princ Charles a pochoptelně i jeho synové William a Harry.

Otazník šestý – jaký byl jeho majetek?

Páni z Kunštátu historicky patřili k nejvyšší moravské šlechtě, kde drželi velké majetky. Ty za husitské revoluce ještě úspěšně násobili. Jiří se v 17 letech stal hlavou celého kunštátského rodu a majetek dál úspěšně rozšiřoval, třeba i výhodnými půjčkami císaři Zikmundovi. Císařova vdova Barbora mu postoupila Jaroměř, později výhodně kupuje panství vízburské, Jičín, hrad Veliš, Žadčersko, veliké častolovické panství, Novopacko. Král Ladislav mu věnuje knížectví Lehnické, kupuje Náchod, Skuhrov, Rýchmberk, kupuje hrabství Kladské, knížectví Minsterberské a v Kladsku začne dokonce razit vlastní mince. Kolem roku 1455 se stává nejbohatším velmožem království.

 Na snímku: unikátní záběr do tváře Schnirchovy sochy krále Jiřího.

Pokračování na str. 6

Editorial

Milé čtenářky, milí čtenáři,

březnové číslo je tady! Rodilo se během ladovské zimy, kterou si mnozí užívali plnými doušky. Město včetně lázeňského parku křižovaly běžecké stopy a také král Jiří na náměstí měl na kabátci sněhový plášť. Mnozí pamětníci říkali, že taková zima byla naposled před deseti lety. V nejkrásnějším dni se městem prošel fotograf Petr Vreštiak a některé z jeho snímků najdete na straně 5. Zmíněnému „husitskému králi“ jsme věnovali větší prostor, protože si to zaslouží – byl státníkem, na kterého můžeme být pyšní. Přinášíme povídání s báječnou kamínkářkou, rozhovor s gastropodnikatelem Tomášem Vrbou, který se „pere“ s posledními měsíci omezení, podobně jako sportovci nebo žáci „žušky“. Přejeme Vám příjemné čtení!

Redakce Novin pro Poděbrady

Foto: Monika Langrová

Doposud jsem se snažila noviny chránit před špatnými zprávami. Ale teď od toho musím upustit. Během pár dnů poděbradští divadelníci i mnozí další lidé přišli kvůli koronaviru o dva báječné „kluky“ Pospíšilovy, prima kamarády. Dlouho jsem téhle smutné zprávy nechtěla věřit, a „neberu“ ji dodnes... Monika Langrová

Představujeme poděbradské podnikatele – rozhovor s Tomášem Vrbou

Pokračujeme v cyklu rozhovorů s poděbradskými podnikateli. Jako druhého jsme vyzpovídali Tomáše Vrbu, který spravuje úspěšnou síť gastropodníků La Place, kam patří například Café Oliver, Náš Hostinec nebo Vilémovo Pekařství. Jelikož potřebuje neustále něco budovat, finišuje v současnosti s novým projektem ubytování na zámku.

 Text: Monika Langrová
Foto: Fotoateliér Petr Vreštiak

Jste vyučený instalatér, pocházíte z Třebestovic u Sadské. Jak se z vás před jedenácti lety stal šéf restaurace na poděbradské kolonádě?

Původně jsme zamýšleli, že to bude pro mamku. Ona měla

cukrárnu v Sadské, a když umřel táta, chtěla se přestěhovat do Poděbrad, kde dříve podnikala. Shodou okolností jsem majitelce domu na kolonádě, kde je v současnosti Café Oliver, rekonstruoval její objekt. Slovo dalo slovo, věřila mi a nabídla mi prostor po bývalé kavárně Park Café. Pojali jsme to jako kavárnu, když to začalo narůstat, vykašlal jsem se na instalatérské řemeslo a začal se, teď už restauraci a kavárně plně věnovat. Daleko víc mě to bavilo. Ale kdyby žil taťka, nikdy bych se k tomu nedostal, držel by mě u instalatérské firmy a určitě by mi to zatlhl.

Dá se říct, že vaše začátky v gastropodnikání byly metodou pokus omyl?

Určitě ano. Dodnes nemám žádný byznys plán, všechno dělám pocitově. V začátcích jsem si vzal k sobě kluka z oboru, ale

míjeli jsme se názory. Takže jsem se do všeho vrhnul sám. Původně mělo Café Oliver jednoho kuchaře, jednu pomocnou sílu a dva lidi na place, dnes je v kuchyni i na place po pěti lidech.

Restaurace a kavárna Café Oliver ve francouzském stylu se rozjela, co bylo dál?

Nejvíce ze všeho mě baví budovat. Nejsem typ, co by denně řídil provoz restaurace, zaměstnance,

to není úplně pro mě, na to mám skvělé lidi. Baví mě něco vymyslet, udělat to a jít na další věc. Tou byl po Oliveru hudební klub Charles Bar na zámku a po něm Mamma's Boutique Hotel

a restaurace Cucina jídlo & víno na kolonádě. Snažím se podniky budovat tak, aby byly jinak zaměřené a nekonkurovaly si. Když bylo tohle všechno hotovo, chtěl jsem se dát do pražení kávy, ale zjistil jsem, že to je velmi složité. A protože jsme si v restauraci už v minulosti část pečiva pekli sami, od pražírny jsem ustoupil a udělal pekárnu. Vilémovo Pekařství & Koloniál je jeden z mých nejúspěšnějších projektů.

Před třemi lety jste otevřel Náš Hostinec, kvalitní českou hospodu s tankovou Plzní, což byla také sázka na jistotu. Vypadá to, že se vám v Poděbradech dobře podniká...

Říkám, že tady se dobře podniká proto, že jsou tu lidé, kteří na to slyší. Já mám Poděbrady hodně spjaté s minulostí. Mezi basketbalisty Sadské a Poděbrad byla vždy velká rivalita.

Pokračování na str. 3

MLÉČNÁ DRÁHA JE BLÍŽ, NEŽ SI MYSLÍTE

**Nabízíme zajímavou
práci v regionu.**
Nemusíte tak trávit
každý den na cestách.

HLEDÁME nové kolegy na tyto pozice:

TECHNICKÝ ŘEDITEL / ŘEDITELKA

MANAŽER / MANAŽERKA VÝROBY (směny)

OPERÁTOR / OPERÁTORKA VÝROBNÍHO PROCESU

OPERÁTOR / OPERÁTORKA BALICÍ LINKY

Více informací na
www.polabske.cz/kariera/

POLABSKÉ MLÉKÁRNY a. s.
Dr. Kryšpína 510
290 16 Poděbrady

KONTAKTUJTE NÁS. BUDEME SE TĚŠIT!
Ing. TEREZA NOVÁKOVÁ
tel. 720 974 846, 325 600 779, prace@polabske.cz

ORGANIZACE

Distanční výuka
v DDM Symfonie zblízka

Nová doba vyžaduje nové věci. My pedagogové volného času, kteří jsme si osobní nepotkávání nedovedli představit, jsme zjistili, že mnohé naše kroužky půjde vést distančně. Jinou možnost v tuto chvíli nemáme. V DDM Symfonie se od 1. února vyučuje distančně 54 ze 167 vypsání kroužků. Dokonce připravujeme online příměstský tábor na jarní prázdniny, taneční soutěž Dancefonie online a další soutěže i výtvarné aktivity pro veřejnost.

 Text a foto: Lucie Míčová

Keramická dílna na doma

Při rozjezdu keramických kroužků jsme v první fázi připravili téměř sedmdesát balíčků pro tvoření z keramické hlíny. Lektor-ka keramiky pro děti Dana (na snímku) říká: „Líbí se mi, že rodiče vidí svoje děti při práci a co všechno se naučily. A taky rodiče trochu obdivují za to, že si z obývacího udělají dočasnou keramickou dílnu.“

Děti cvičí před kamerou

Dětem v tuto dobu velmi chybí pohyb, to je jasná věc. „Skutečnost, že se děti pravidelně protáhnou a zapotí a setkají se při online tréninku i v této po všech stránkách složité době, беру jako to hlavní,“ říká vždy usměvavá trenérka Aneta a dodává: „Ty děti, kterým online tréninky vyhovují, jsou připojené na každou hodinu a vždy říkají, že už se těší na příště. A já také.“

Podpora pohybu pro seniory

„Abych se udržel v kondici, jsem zvyklý cvičit každé ráno. Jestli to dělám doma, nebo před kamerou pro ostatní, je mi docela jedno,“ komentuje s úsměvem své zapojení do online výuky Jarda, dlouholetý lektor cvičení pro seniory. „Chtěli jsme tuto formu

cvičení na začátku jen vyzkoušet, rostoucí zájem i technická zdatnost našich účastníků nás potěšila. Za online lekce cvičení seniorů účastníci nic neplatí, chceme je podpořit v tom, aby se pravidelně hýbali,“ říká kolegyně Pavlína.

Lego robotika online

Neuvěřitelný kousek se podařil našim zapáleným lektorům lego robotiky. Převodili výuku do online prostředí tak, že děti ve svém pokojíčku kdekoli v městě naprogramují robotu pohybu a ten je na základě jejích instrukcí vykoná ve speciální „robo aréně“, která kvůli tomu vznikla v naší učebně.

Přidejte se

Pokud by vás zajímaly naše aktivity, navštivte webové stránky www.ddmpodebrady.cz a přihlaste se k odběru newsletteru. Určitě najdete něco, do čeho byste se mohli zapojit sami, případně vaše děti či vnoučata. Těšíme se na vás během Jarní Symfonie v pohybu v sobotu 20. března 2021 od 10 do 17 hodin, tak ji nepropáštěte. Více informací o této akci – předvelikonoční rodinné procházce s počátkem v parku naproti nádraží a se čtyřmi zastaveními na cestě – najdete na výše uvedených webových stránkách.

SOUTĚŽE V DDM SYMFONIE

Fotosoutěž „Ptáci v Poděbradech“

Pošlete svoje fotografie ptáků, které jste vyfotili v Poděbradech na e-mail: speldovap@ddmpodebrady.cz, vaše snímky budou zveřejněny na Instagramu a na webu DDM Symfonie. Vybraný soubor fotografií se objeví na výstavě v krytí Libenského kolonádě v lázeňském parku. Výstava bude součástí akce Jarní Symfonie v pohybu, která se uskuteční 20. 3. 2021. Fotografie je možné posílat do 14. 3. 2020.

Taneční soutěž Dancefonie Online 2021

Amatérská soutěž pro děti a mládež – jednotlivce od 6 do 26 let, co rádi tančí pro radost a pohodu. Každý soutěžící se může účastnit pouze jedním vystoupením, délka choreografie je 1–2 minuty. Možnost přihlášení: do 21. 3. 2021. Veškeré informace o podmínkách a průběhu soutěže na www.ddmpodebrady.cz.

Nezahálíme, pracujeme

Je známo, že Základní organizace Svazu postižených civilizačními chorobami (ZO SPCCH) svou činností zpřijemňuje a obohacuje život mnoha poděbradských seniorů a podporuje dobré mezilidské vztahy.

 Text: Mgr. Marta Váňová
za výbor ZO SPCCH
Poděbrady

Současná nepříznivá situace je bohužel velmi tíživá a nedovoluje téměř nic. Všichni jsme již z koronavirové pandemie unavení. Chybí nám běžné mezilidské kontakty a zdravé procvičování těla i ducha. Chybí nám i radost z poznávání na výletech

a zájezdech či na různých přednáškách. Všichni proto netrpělivě vyhlížíme ono příslovce „blýskání na lepší časy“. Věříme, že se situace brzy uklidní a očekávané „lepší časy“ nastanou ještě letos. Proto chceme být na tento okamžik dobře připraveni. Nezahálíme, pracujeme. Máme vytvořený orientační plán činnosti na letošní rok. Balíček aktivit obsahuje pestrou směsici různých zájmů a každý si může vybrat pro sebe to, co mu nejvíce vyhovuje. Vedoucí kroužků nabízejí svým členům takovou náplň práce, která určitě zaujme. Je hotový ucelený soubor deseti pravidelných přednášek z psychologie a zajišťujeme další přednášky na aktuální témata.

Také naše dlouholetá a osvědčená organizátorka převážně většiny spolkových výletů a zájezdů, paní Líba Hladinová, má jasnou představu o tom, co, jak a kam uspořádat. Nezapomínáme ani na kulturu. V nabídce plánujeme i nějaká filmová a divadelní představení podle programu příslušných institucí. Všechny termíny upřesníme, až to situace dovolí. Plán tak dostane definitivní podobu. Věříme, že to nebude dlouho trvat a všichni se, plni optimismu a chuti do života, ve zdraví setkáme. Přehled naší zájmové činnosti: kultura (film, divadlo, výstavy, exkurze), zdravotní cvičení, cvičení v bazénu, kroužek stolního tenisu seniorů, kurz

ruského jazyka, cvičení paměti, akademie seniorů (soubor přednášek psychologie), cvičení na židlích, taneční kroužek Country, taneční kroužek Wendulky, pěvecký kroužek, kroužek ručních prací, chůze s NW holemi, přednášky na aktuální témata, výlety, zájezdy, rekondiční pobyty. Podmínkou členství v organizaci je každoroční pravidelné placení členských příspěvků. Dobře víme, že to všechno bychom nemohli zvládnout bez příspěví a podpory MěÚ Poděbrady, dalších obecních úřadů a vstřícnosti našich sponzorů. Proto věříme, že i v současné nelehké situaci nám všichni zachovají přízeň a budou nás i nadále podporovat.

Inzerce

OTEVŘENÁ

FOTOGRAFICKÁ

SOUTĚŽ

NYMBURSKÉ KULTURNÍ CENTRUM NKC

Nymburk

TÉMA

Naděje

VYHLAŠOVATEL

Nymburské kulturní centrum

INFORMACE

www.nkc-nymburk.cz

Soutěž je určená amatérským i profesionálním fotografům nymburského regionu.

Zájemci o účast zašlou se svým jménem a adresou nejvýše 5 kusů fotografií v náhledu ve standardním rozlišení do 15. března 2021 na mailovou adresu holasova@nkc-nymburk.cz.

Cena pro vítěze následně veřejné ankety je 4000 Kč.

Po skončení výstavy budou fotografie vydraženy ve veřejné aukci a celý výtěžek bude věnován na rekonstrukci schodů umožňujících zpřístupnění věže kostela sv. Jiljí v Nymburce pro veřejnost.

Blíží informace a podmínky soutěže na www.nkc-nymburk.cz

RADY LÉKAŘE

Vakcína je lepší volbou
než covid prodělat

 Text: MUDr. Roman Kostinek

Od posledního vydání Novin pro Poděbrady uběhly čtyři týdny. Konečně nasněžilo a mohli jsme si po několik dní užít zdravého pohybu v přírodě, třeba na běžkách na poděbradském golfu. Bohužel PES stále „vrčí“ a očekávané rozvolnění je vzhledem k vysokým číslům nakažených, nemocných a hospitalizovaných s koronavirem infekcí v nedohlednu. Po náročných jedenácti měsících omezování

bychom se chtěli vrátit k normálnímu životu. Virus se však řídí svými přírodními zákony. Pro toho, kdo ještě zmíněnou infekci neprodělal, je aplikace kterékoliv dostupné vakcíny jistě lepší variantou než v budoucnu podstoupit riziko onemocnění covidem-19 s nejistou prognózou jeho průběhu. Na závěr mého krátkého zamyšlení mi dovoluji popřát všem hlavně pevné zdraví a světlo v duši. Nenechte se odradit negativními informacemi, které nás denně zahlcují. Věřte sobě, svým schopnostem a svěmu rozumu. Důsledně dodržujte tak proklamovaná 4R (roušky, ruce, rozestupy, rozum) – chraňte sebe, své blízké i ty, se kterými se setkáváte.

VZPOMÍNKA

Dne 1. února jsme si připomněli nedožitý 40. narozeniny **Leoše Biliny** z Poděbrad a 12. března uplyne již 13 dlouhých let od jeho tragického úmrtí. Za tichou vzpomínku všem, kdo jste ho znali, děkuje rodina

Dne 20. 3. uplynou tři bolestné roky od odchodu naší milované maminky a babičky paní **Růženky Knotkové**. S láskou vzpomínají a nikdy nezapomenou Martin, Andrea a vnuk Daniel

INFORMAČNÍ SERVIS

 Je víkend a rozbolel vás zub?

Víme, kam na pohotovost

Zubní pohotovost pro Poděbrady, ordinace doba 8–11 hod.

6.–7. 3. MDDr. Popovičová Kateřina | Poděbrady, ZŠ Navalech 45, tel. 325 615 498

13.–14. 3. MUDr. Pekláková Jana | Poděbrady, Jana Opletala 644/8, tel. 734 867 836

20.–21. 3. MUDr. Husáková Romana | Poděbrady, Proftova 370, tel. 325 615 155

27.–28. 3. MUDr. Cenkova Jarmila | Poděbrady, Proftova 370, tel. 325 615 565

 „Nejsi na to sama – průvodce rakovinou prsu“

Jedná se o název unikátní knihy pro všechny ženy, které postihlo toto vážné onemocnění, a také jejich blízké. Publikace vznikla ve spolupráci s předními českými lékaři a provází ženu onemocněním od podezření na nádor až po návrat do běžného života po úspěšné léčbě. Dotýká se i témat jako je těhotenství po nemoci, intimita po mastektomii nebo metastatická fáze rakoviny. Ženy z projektu Bellis – mladé ženy s rakovinou prsu – sdílejí na stránkách knihy rady, jak se s nemocí vyrovnat, jak o ní mluvit se svým okolím a jak se vypořádat s duševními či finančními nástrahami nemoci. Často s vtipem otevřeně hovoří o tématu, jemuž se zdravá část veřejnosti mnohdy vyhýbá. „Když si žena vyslechne diagnózu karcinomu prsu, přichází šok a strach z neznámého. V obrovském množství zpráv, vyšetření a obav o svůj život se ztrácí v tom, co je běžné či na co má nárok. Právě nedostatek relevantních informací na jednom místě mně vnučil nápad sepsat prožitky a rady pro všechny ženy, které se s tímto zákeřným onemocněním potýkají. A tak vznikl vůbec první průvodce rakovinou prsu psaný pacientkami ve spolupráci s odborníky,“ říká manažerka projektu Bellis – mladé ženy s rakovinou prsu Nikola Samková. O knihu je možné požádat prostřednictvím projektu Bellis. Kniha bude zdarma pro každou nově diagnostikovanou pacientku či ženu v aktivní onkologické léčbě zaměřené na karcinom prsu. Za symbolickou cenu 200 Kč si ji budou moci koupit jakékoli pacientky s karcinomem prsu, ať už podstupující hormonální léčbu nebo po skončení celého léčebného cyklu. Cena 400 Kč je pak stanovena pro všechny ostatní zájemce – z této ceny poputují finance na výtisky zdarma pro 2 nově diagnostikované pacientky. Knihu si lze objednat prostřednictvím e-mailu: nejsinatosama@gmail.com. Více informací o knize a její distribuci najdete na webových stránkách: www.bellis.cz/kniha-pruvodce/

NABÍDKA

Nabízíme doučování, podrobnosti na tel. 602 541 378.

Provedu různé řemeslnické práce dle dohody, údržbu zahrad – sekání zeleně, průřez, řezání dřeva pilou, úklid atd., čištění koberců a různých podlah i čalounění strojem, tel. 704 070 820.

Řádková inzerce

MONTÁŽ TĚSNĚNÍ do dřevěných oken a dveří, videoukázka: www.MontazTesneni.cz, tel. 734 240 608. Držíme teplo doma!

NOVINY PRO PODĚBRADY Tiráž

měsíčník • vychází první čtvrtek v měsíci

Vydává: Mgr. Monika Langrová • Korespondenční adresa: Dvořákova 794, 290 01 Poděbrady • IČO: 09337067
• Registrace: MK ČR E 23991
• Telefon: 723 550 281 • E-mail: redakce@novinypropodebrady.cz
• www.novinypropodebrady.cz
• Redakce a stálí spolupracovníci: Mgr. Monika Langrová (vedoucí redakce), Lukáš Hladký, PhDr. Jana Hrabětová, Milan Čejka, MUDr. Roman Kostinek, Ing. Boris Cacara
• Grafická úprava: Tomáš Čivrný
• Inzerce: viz výše uvedené kontakty
• Náklad: 1 400 výtisků
• Tisk: Tiskárna BOFTISK, s. r. o.

Příští číslo vyjde ve čtvrtek 1. 4. 2021

TERMÍNY VYDÁNÍ NOVIN PRO PODĚBRADY
V ROCE 2021

č. 5 – 6. 5.

č. 6 – 3. 6.

UZÁVĚRKA DODÁNÍ PŘÍSPĚVKŮ A PODKLADŮ
PRO INZERCÍ JE VŽDY K 15. PŘEDCHOZÍHO MĚSÍCE

CENÍK INZERCE | PŘEDCHÁZEJÍCÍ ČÍSLO K PŘEČTENÍ
VE FORMÁTU PDF | INFORMACE O MOŽNOSTI
PŘEDPLATIT SI 12 ČÍSEL NOVIN PRO PODĚBRADY
najdete na www.novinypropodebrady.cz.

PŘÍBĚH

Na procházce s kamínkářkou Tatánou

Rčení „srdce na dlani“ zná každý. V případě Tatány Vodičkové Zimanové by se dalo rozšířit na „srdce a kamínky na dlani“. Maluje především na oblázky a valounky a svá krásná díla roznáší (nejen) po Poděbradech, aby těm, kdo je najdou, udělala radost. Záleží pak na každém nálezci, zda si ho vezme domů, nechá ho na místě nebo třeba odnese-odveze do jiného města-místa, případně vymění za kamínek, který sám namaloval, což je pravidlo pro všechny kamínkáře.

 Text: Monika Langrová
Foto: Zdeněk Frejvald

„Najdete ho?“ usmívá se Tatána Vodičková Zimanová. Fotograf Zdeněk Frejvald se uculuje, protože ví, kam Tatána své dílko schovala, přišel na místo srazu přede mnou. Obcháším nádherný kovaný altán nad Eliščiným

pramenem v parku, koukám nahoru dolů. Nevidím. Omlouvají mě snad jen dioptrie a skutečnost, že oblázek s rybičkou pavím očkem je malý a umě schovaný za dekorativním lístečkem. Tatána vytahuje z batohu další kamínky, které budeme spolu roznášet. Jsou na nich veselé rybičky a chobotnička, které po nasvícení v noci září. Část jich si dá do kapsy, část беру já. S oblevou, která v pátek devatenáctého února vystřídala ladovskou zimu, a s trochou nadsázky můžeme říct, že rybičky začnou již brzy plavat po Poděbradech. I když... „Úplně nejradši dávám kamínky do stromů,“ říká

autorka. To už přicházíme k jednomu z pohádkově větvených exemplářů, který se brzy stane útočištěm šutříku s kapříky. „Dám ho tak, aby nebyl na první pohled vidět. Nejlepší je, když se mnou chodí můj muž, který je vysoký a má lepší přehled o možných místech,“ říká Tatána a dodává, že je úžasný, neboť ji ve všem podporuje, třeba pro materiál na malování jezdí do jednoho kamenictví výhradně on. Jak se maminka dvou dospělých dětí, původní profesí kuchařka, kterou posléze uchvátila práce s dětmi a stala se asistentkou pedagoga, k této zálibě vůbec dostala? „Odmalička ráda maluji. Minulý rok v září jsem začala tvořit obrazy podle čísel, to tenkrát hodně frčelo. Pak mě ségra přidala do facebookové skupiny ‚Kamínky‘. Zjistila jsem, o co jde a chytl mě to...“ vysvětluje má společně, když tu najednou zvolá: „Hele, kamínek!“ V trávě nacházíme Ferdu Mravence. Tatána se hned dívá, co je uvedeno vespod a vysvětluje: „My, kteří malujeme a jsme ve zmíněné skupině, kamínek zespodu označíme, uvedeme

směrovací číslo svého bydliště. Koukám, že Ferda je z Opočnice.“ Líbí se mi to. Představuji si, jak taková kamínkářka jede kupříkladu na výlet na Sázavu. Kromě sváči si dá do batohu hrst malovaných oblázků a vedle pozorování nebe nad hlavou usilovně kouká po kmenech a větvích stromů, do keřů či trávy, po kamenech na březích potůčků nebo dokonce rovnou do vody, jestli tam nenajde výtvar něko ho jiného. Pokud má štěstí, vyndá z batohu svůj exemplář a vymění ho za nalezený. Ten s ní jede domů, aby ho vzala na příští cestu třeba do Jičína... „Včera jsem byla v Chlumci a našla jich šestnáct. Ale rájem pro tohle je Kadaň, to je naprostá tutovka. Bydlím v Poděbradech na Žižkově, lidé říkají, že tam nic není, ale i tam člověk kamínky najde,“ přerušuje mé myšlenky Tatána. To už přicházíme k dalšímu roztodivnému kmenu-ví, které se stane dočasným domovem pro veselou velrybu. Dozvídám se, že deset rybiček malovala Tatána asi dvě hodiny, používala přitom akrylové barvy a speciální lak na akryl, který

malbu dobře ochrání před rozmarý počasí. „Když zjistím, u koho moje práce skončila, mám velkou radost. Jednou někdo napsal, že dědeček byl v Poděbradech v lázních, posbíral tu mraky kamínků a přivezl je domů. Vnučka je nafotila a fotky dala do facebookové skupiny ‚Kamínky‘. Ta má dnes skoro tři sta tisíc členů. Každý, kdo tam chce uveřejnit zprávu, fotografii se svým nálezem, se tam musí nejprve přihlásit. Nás kamínkáře taková informace vždycky potěší. Stejně jako milé zprávy od lidí na stránkách ‚Máme rádi Poděbrady‘, které jsou odezvou na mé oznámení, že jdu po městě roznášet kamínky. Neznám všechny pisatele, ale díky nim se v dnešní době člověk necítí tak uzavřený před okolním světem. Každé pochvaly si moc vážím, je to nakopnutí k další činnosti.“ Naše cesta rychle ubíhá, přicházíme k poslednímu místu, břechtanem obrostlému stromu. Že by „schovávačka“ pro krásného sumečka?... Přesně tak. Děkuji Tatáně Vodičkové Zimanové za příjemně strávené dopoledne. Závěrem jen prosba k vám čtenářům. Když

kamínek Tatány (podepsaný Tazi a s PSČ 290 01) nebo jiných autorů najdete – a bude-li to možné – z obou stran ho vyfotíte a snímky s popsáním místa nálezu a třeba i své radosti z něj sdílejte na facebookové stránce „Kamínky“. A vůbec se přitom nestyďte, když si ho necháte. „Jednou se mi stalo tohle. Na kámen jsem namalovala velkou sovu, dala ho na místo a chvíli stranou čekala, zda ho někdo najde. Šel kolem tatínek s holčičkou, uviděla ho, sebrala a nedala z rukou. Tatínek si mě všimnul a zeptal se, zda to je moje dílo. Odpověděla jsem, že se to neříká. Večer mi tatínek napsal zprávu, že holčička se sovičkou spí. To bylo krásné,“ říká při rozloučení sympatická kamínkářka.

AUTOPORADNA

Prodejte svůj vůz přímo v Poděbradech!

Autobazary často nemají v Čechách zrovna nejlepší pověst. Ale i v této branži se najdou firmy, u kterých může být prodej i nákup ojetého vozu příjemným zážitkem v bezpečném a korektním prostředí.

 Text: Redakce NPP
Foto: archiv Louda Auto

Obyvatelé Poděbrad a okolí mají velkou výhodu v tom, že se v jejich blízkosti nachází špičkový autobazar Louda Auto+, který je součástí prodejních areálů nových aut v Chotánkách u kruhového objezdu. Je tady k dispozici tým profesionálů, kteří jsou schopni poradit s nejvýhodnějším řešením ohledně prodeje i výkupu ojetého auta. Výkupní ceny za automobily v dobrém stavu patří k těm nejvyšším na trhu. Auto vám tam nezavazně ocení zdarma. A pokud se ho rozhodnete prodat, peníze vám okamžitě pošlou na účet. Pokud si tam ojeté auto chcete naopak koupit, dokážou vám nabídnout úvěry i pojistky za podobně výhodných podmínek jako u nových aut. Není náhodou, že vozy od Louda Auto+ využívají i všechny kluby fotbalové FORTUNA:LIGY.

Přes 1 000 vozů skladem
„V nabídce teď aktuálně máme 1 017 aut na pěti pobočkách, patříme mezi největší prodejce ojetých vozů v Česku,“ říká Robert Imling, ředitel prodeje ojetých vozů Louda Auto+. „Svůj vozový park si u nás omlazují nejen běžní motoristé, ale také firmy, které si

Zánovní Škoda Octavia patří v Louda Auto+ k nejprodávanějším modelům.

u nás pořízují své služební vozy,“ dodává Robert Imling. Autobazary Louda Auto+ jsou schopny nabídnout prakticky jakoukoliv zánovní škodovku. Široký výběr mají také u značek Volkswagen, Audi, Seat, Ford a Hyundai. „Jako velký prodejce nových vozů máme stálý přísun zánovních aut. Ale máme skladem i prověřené starší a levnější automobily,“ připomíná ředitel Imling. Kompletní přehled všech aut v aktuální nabídce je aktualizovaný na stránce www.louda.cz.

Plná tovární záruka až na pět let

Od jiných prodejců se Louda Auto+ liší kvalitou i zaměřením na auto se zárukou. V nabídce převažují zánovní vozy, třeba předváděcí a služební auta ze Škodovky v Mladé Boleslavi. Další kvalitní

ojetiny pocházejí od stálých zákazníků, kteří jsou zvyklí si každé dva nebo tři roky koupit nové auto a svůj stávající vůz nabídnou protiúčtem. V autobazarech Louda Auto+ najdete skladem i velmi žádané modely, na které jsou jinak rekordně dlouhé čekací lhůty, třeba půl nebo tři čtvrtě roku. Jde třeba o atraktivní SUV, jako jsou Škoda Kamiq, Karoq a Kodiaq. V Louda Auto+ je můžete mít hned, navíc dobře zajištěné, jen s pár tisíci kilometry na tachometru. A navíc s plnou tovární zárukou, která je někdy až pětiletá.

Operativní leasing aneb ojeté auto bez starostí

Autoservisy Louda Auto+ dokážou nabídnout úvěry s nulovým navýšením nebo s minimální první splátkou.

Specialitou je i takzvaný operativní leasing na ojetiny, kdy měsíční splátky zahrnují i kompletní servis vozu, včetně výměny oleje a pneumatik. Takže vás nepřekvapí žádné nečekané poruchy nebo investice. Přes 30 % zákazníků Louda Auto+ jsou ženy, které oceňují korektní jednání. To vychází z tradice značky Louda Auto, která je na trhu už 29 let a zakládá si na tom, že se zákazníci vracejí. Hlavní výhodou pak je, že prohlídky ojetých aut jsou skutečně detailní a s využitím nejmodernější techniky v servisu pro nové vozy. I tím se Louda Auto+ v dobrém liší od běžných bazarů někde na poli. Přijedte se osobně přesvědčit. Teď přes zimu, mimo hlavní sezónu, jsou ceny ojetých aut nejvýhodnější.

OBRAZEM

Sněhobílé město objektivem Petra Vreštiaka

V pondělí patnáctého února se zima předvedla v té nejlepší formě. Mrazivá noc kouzčila se vším, co jí přišlo do cesty. Vytáhla své trumfy v předzvěsti toho, že zavěje sluncem prohrátý předjamí větrík a během chvíle bude zimní krásy konec. Tak alespoň pro připomenutí pár záběrů té únorové nádhery vůkol – města opředěného sněhem a mrazem.

Monika Langrová
Foto: Fotoateliér Petr Vreštiak

Pokračování článku ze str. 1

Otazník sedmý – jak vypadal?

Bohužel neexistuje autentický portrét z doby jeho života. Podle popisu současníků a novodobých vědeckých výzkumů víme, že měřil zhruba 165 centimetrů a už od dětství měl sklon k otlosti. Po smrti našli lékaři při balzamování jeho mrtvoly břicho obrostlé na píď tukem. V mládí utrpěl několik úrazů. Jednak to byla zlomenina obou holenních a lýtkových kostí způsobená sečnou zbraní. Těžká obezita zavinila deformaci postavení nohou v kolenních kloubech. Tupá rána do levé čelní části obličeje vyvolala zřetelnou asymetrii, zmenšení levé poloviny tváře, zbytnělá víčka a výraznou podočnicovou rýhu. Při hojení mu vznikla zřetelná jizva a je velmi pravděpodobné, že ji skrýval knírem. Ale na druhé straně v modlitební knížce, kterou mu královna Johana věnovala k Vánocům roku 1466, je v iniciálách čtyřikrát vyobrazený panovník, o němž lze logicky předpokládat, že jde o Jiřího. Je otlýl, menší postavy, má podbradek, kudrnaté vlasy a oholenou tvář. Všechny další pozdější podoby jsou pouze uměleckou fikcí.

Otazník osmý – měl podíl na smrti krále Ladislava Pohrobka?

V roce 1452 se Jiří stal správcem Českého království, funkci mu následující rok na dalších 6 let potvrdil i nastupující král Ladislav Pohrobek. Ten však uprostřed příprav na svatbu s francouzskou princeznou Magdalenou z Valois v listopadu 1457 náhle po třech dnech podlehl tajemné agresivní chorobě. Ta po dalších 500 let byla vykládána jako záměrná otrava,

Kolonáda ožije Jiříkovskou výstavou

Městské kulturní centrum ve spolupráci s Polabským muzeem připravuje výstavu, která připomene 550. výročí úmrtí krále Jiřího z Poděbrad. Expozice sestavená z dvanácti velkoformátových

za níž měl stát Jiří z Poděbrad. Navzdory přímému obvinění, protože z jeho smrti měl Jiří očividný prospěch, byl 2. března 1458 zvolen českým králem. A to v konkurenci císaře Fridricha III., polského krále Kazimíra, Viléma Saského, Albrechta Rakouského, Albrechta Braniborského a francouzského krále Karla VII. Teprve v roce 1984 antropolog profesor Emanuel Vlček nezpochybnitelně doložil, že původcem Pohrobkovy smrti v 17 letech byla akutní leukemie.

Otazník devátý – co si řekli mezi čtyřma očima s Matyášem Korvínem u Vilémova?

O Jiřím se tvrdilo, že je spíš liška než lev, a tak k nejpřekvapivějším krokům jeho vlády patří bitva u Vilémova v únoru 1469. Matyáš odříznutý obklíčením od zásobování požádal o schůzku se svým bývalým tchánem. Uskutečnila se beze svědků v polorozpadlé chalupě ve vsi Uhrov. Nevíme, jak probíhala, ale výsledkem bylo příměří a Matyášův slib, že se přimluví u papeže za prosazení kompaktát. Oba panovníci si uvědomovali, že výsledek případné bitvy je nejistý. Málo se ví, že po tomto jednání pozval Matyáš Jiřího i s celou rodinou na přátelskou hostinu do obce Uhelná Příbram. Tady se dohodli, že se v březnu znovu setkají a domluví společný postup v Římě. K setkání sice došlo, ale opět neznáme jeho výsledek. Jisté je, že sice z křížové výpravy proti českému králi sešlo, ale Matyáš se nechal v květnu v Olomouci korunovat na českého krále. Když se to dozvěděl Jiří, konstatoval: „Udělají-li v Olomouci jednoho českého krále, udělám jich v Praze čtyři a bude nás šest. Však

panelů bude umístěna na lázeňské kolonádě, a tedy volně přístupná po celý den. „Výstavu chceme zahájit v neděli 21. března v 15 hodin u kongresového centra. Pokud to bude možné, vystoupí při vernisáži děti ze Základní umělecké školy Otakara Vondrovice. Expozice se pokusí zmapovat život, rodinné

dobře víme, že je víc i králů uherských a známe lidi, kteří se píší jako král Jeruzalémský a nemají ani píď země v Jeruzalémě.“ Olomoucká volba však definitivně uzavřela Jiřího úvahy o vytvoření vlastní poděbradské dynastie a následoval příklon ke spojení s polskými Jagellonci.

Otazník desátý – na co zemřel?

Poslední měsíce života se pohyboval jen s velkou námahou, smrt nebyla překvapením. Trpěl velkou nadváhou, měl veliké otoky nohou, které mu znemožňovaly pohyb. Podle letopisců Jiří z Poděbrad seděl na stolci (na trůnu) zemřel 22. března léta Páně 1471 v nedožitých 51 letech. Tělo bylo uloženo do hrobky českých králů na Pražském hradě, srdce a další vnitřnosti v Týnském chrámu, v hlavní kališnické svatyni v zemi. Při zkoumání ostatků v roce 1988 dospěli odborníci k závěru, že Poděbrad velmi pravděpodobně trpěl těžkou poruchou štítné žlázy a měl problémy se žlučníkem. Za přímou příčinu smrti lze považovat onemocnění jater, snad hnisavý zánět, nebo zhoubný nádor.

Už mnohem dřív než přišla husitská revoluce, historii naší země často provázelo hluboké názorové rozdělení, které k neprospěchu nás všech přetrvává až do dnešních časů. Počalo to už někdy v raném středověku rodovými spory o knížecí přemyslovský trůn, pokračovalo to spory, zda se podřídít, nebo bojovat s rozpínavým německým sousedem, následoval pozdější odpor i nadšení z přijímání podobojí, v čase se vracel nesmiřitelný spor, kdo má zasednout na český trůn a tak

zázemí a vládu tohoto významného českého panovníka v historických a politických souvislostech. Potrvá zhruba měsíc, tedy do konce dubna, kdy se připomíná 601. výročí králova narození, uvedla ředitelka kulturního centra Lucie Kurková. (čej)

Inzerce

podobně se to táhne napříč tisíciletími. Až na zářné okamžiky chvilko-vého sjednocení národa v letech 1848, 1918, 1938, 1945, 1968, 1989 jsou ony krátké hvězdné okamžiky jen světlou výjimkou. Možná úspěch Jiřího z Poděbrad,

který válkami zbídačenou zemi pozvedl na prosperující království, právě spočívá v jeho úporné snaze moudrého vyvažování mezi potřebami a přáními „obojího lidu“. Jen málokdo třeba ví, že se rázně postavil proti kontroverzní

žádosti svého věrného přítele arcibiskupa Jana Rokycany, který chtěl po králi, aby katedrálu svatého Víta převedl od katolíků pod správu kališníků. I v přátelství musí být srdce korigováno rozumem.

Stručný chronologický přehled klíčových okamžiků z 50 let života Jiřího z Poděbrad:

- Narozen v roce 1420.
- V sedmi letech ztratil otce, vychováván strýcem Heraltem z Kunštátu.
- Pravděpodobně se jako čtrnáctiletý zúčastnil 30. května 1434 u Lipan zlomové bitvy husitské revoluce, a to na straně vítězné panské jednoty.
- V sedmnácti letech už zasedá na zemském sněmu a ujímá se správy rodových statků a volí si Poděbrady jako svůj sídelní hrad.
- Ve dvaceti letech se stává hejtmánem Boleslavského kraje.
- V jedenadvaceti letech se poprvé žení.
- Ve čtyřadvaceti letech je zvolen vrchním hejtmánem východočeského landfrýdu.
- Ve dvaceti osmi letech prokáže mimořádné strategické schopnosti, když 3. září 1448 vojensky obsadí Prahu se ztrátou jediného muže.
- V devěťadvaceti letech ovdoví a rok nato se žení podruhé.
- Ve dvaatřiceti letech se stává zemským správcem.
- V osmatřiceti letech 2. března 1458 je zvolený 17. českým králem.
- Ve čtyřiceti čtyřech letech vysílá k evropským panovníckým domům své mírové poselstvo.
- V šestačtyřiceti letech jej papež Pavel II. prohlašuje za kacíře zbaveného trůnu a všechny poddané tím vyzývá ze všech povinností. Současně papež vyzval ke křížové výpravě proti českému králi. Není bez zajímavosti, že tato klatba do dnešní doby nikdy nebyla římskokatolickou církví přehodnocena ani odvolána.
- Ve čtyřiceti devíti letech čelí v únoru vpádu vojsk uherského krále Matyáše Korvína do Čech, kterého u Vilémova sice obklíčí, ale svého bývalého zetě velkoryse propustí.
- V nedožitých jedenapadesáti letech 22. března 1471 Jiří z Poděbrad umírá a tři dny nato je pohřben do hrobky českých králů na Pražském hradě.

Nejstarší podobizny „husitského krále“

Navzdory tomu, že se král Jiří prokazatelně nechal za svého života několikrát portrétovat, do dnešní doby se zachovalo pouze jediné torzo současné písmokvové podobizny. Ta původně zdobila Pražskou bránu ve Slaném a vznikla koncem 60. let 15. století. Žel socha je značně poškozená (1). Dvanáct let po smrti krále Jiřího se objevilo

jeho vyobrazení v Norimberské kronice (2), ale s Jiřím ho pojí pouze pojmenování, protože s jeho

proti Reinvaldům), další svítla na radnici (budova dnešní knihovny), třetí pak stála na rohu ulice Nymburské (dnes Husova). Další postupně přibývaly na křížovatce s ulicí Přemyslovou, potom u evangelického kostela a pak až u Boučkova dvorce. Na ulici Hradecké (dnes Palackého) také byly pouze tři lampy: před soudní budovou (dnes hotelová škola) a na obou koncích po jedné lampě. V ulici Nádražní (dnes Fügnerova) hořivaly dvě lampy a stejně tak u vchodu do nádraží (toho starého) také dvě, ale ty patřily dráze. Na nynějším Riegrově náměstí hořela jen jedna lampa u kříže, který původně stál uprostřed náměstí. O kříž i o lampu pečovala zbožná Anna Kloudová, později provdaná za hoteliéra Hlavsu. V roce 1892 odkoupila část pozemku u bývalého panského špýcharu (Husova ul. č.p. 740) firma Hošek z Prahy a vystavěla zde elektrárnu s parní lokomobilou. Ta poháněla dynamo o výkonu 40 kW s napětím 110 V. Správcem elektrárny se stal pan Burghart,

který ji také obsluhoval. Veřejné petrolejové lampy byly přeměněny na lampy elektrické a elektřina byla zavedena i do několika domácností ve městě. Poprvé poděbradské náměstí ozářilo světlo elektrických lamp na Štědrý večer roku 1893. Pro zajímavost první zkušební veřejné osvětlení bylo u nás instalováno 14. března 1887 v Jindřichově v Hradci a v části Prahy se začalo svítit v roce 1888. Parní elektrárna sloužila až do roku 1903, kdy byla v místech zavezené louže Na Bělidlech č.p. 384 postavena nová městská elektrárna, celkovým nákladem 100 tisíc korun. Budovu staveb stavitel J. Kneř. Spalovací stroj o 80 HP dodaly plzeňské Škodovy továrny, elektrické stroje a celé vedení městem závod Křižíkův z pražského Karlína. Elektrárnu měla obec ve vlastní režii. Závod vedl správce pan Fröhlich se čtyřmi dělníky. Elektrickou část tvořily 3 vodiče, zem a 2x 120 V a dynamoelektrický stroj s výkonem 60 kW. Obloukových lamp pro veřejné osvětlení,

zapnutých na dvě série, bylo osm. Žárovky bylo celkem namontováno na 1 770 kusů, z toho 120 pro veřejné osvětlení po normálních svíčkách (Watech) a u konsumentů pak 1 650 kusů. Motorů osm k pohonu o 21 HP. Tato městská elektrárna byla v provozu až do roku 1918, kdy byla dokončena a první elektřinu městu začala dodávat poděbradská hydroelektrárna. V místě původní elektrárny V Krátké ulici dnes mají své sídlo profesionální hasiči.

Na snímku starého nádraží s personálem je vidět jedna z tamních petrolejových lamp.

fotograf pro
svatby
portréty
777 702 303
www.petrvestiak.com

Petr Vreštiak
FOTOATELIER

HISTORIE

Když k nám byl zaveden elektrický proud...

Text: František Kříž
Foto: archiv

Již po několik let se v posledním měsíci roku v našem městě rozzáří nádherná světelná vánoční výzdoba, ale i během celého

roku Poděbrady osvětlují tisíce pouličních svítidel, září reklamy, výkladní skříně, fontána. Ale málokdo si představí osvětlení našeho města koncem devatenáctého století. Jak jsem vyčetl a opsal z některých tehdejších historických pramenů, byly Poděbrady před rokem 1892 osvětlovány pouze petrolejem a mimo domácností se používaly petrolejové lampy také na

veřejných prostranstvích – umísťovaly se na kovové kandelábrů. Co do počtu jich mnoho nebylo. Úplně nejstarší poděbradské veřejné osvětlení bylo instalováno v roce 1874 v podobě litinových kandelábrů s petrolejovými lucernami u Jiřího náměstí. Na nárožích náměstí hořely tři lampy: jedna u hostince Bílá růže (původní restaurace stávala na náměstí

Udělejte radost svému mazlíčkovi

**Nižší ceny pro členy
family klubu**

kvalitní krmiva

odborné poradenství

živá zvířata

superzoo.cz

**super
ZOO**

protože zvířátka
milujeme

Plaček
PET PRODUCTS

Značková prodejna Ryor Poděbrady

Kromě kompletního sortimentu Ryor nabídneme českou dekorativní kosmetiku Regina a značku Dekore, která vyvíjí výživné, zpevňující a dekorativní přípravky na nehty.

Využijte slevu 20 % na opalovací přípravky

pestrý výběr čajů Sonnentor
již od 69,-

Opalovací mléko SPF 15 (střední ochrana), **164 Kč**

Opalovací krém SPF 50 (vysoká ochrana), **177 Kč**

Regenerační mléko po opalování
s panthenolem, **114 Kč**

♥ Kdy máme otevřeno?

Po, St 10:00–17:00
Út, Čt, Pá 10:00–16:00

♥ Kde nás najdete?

Značková prodejna
Ryor Poděbrady
Komenského 40
(kousek od kolonády)

Sledujte nás
na Ryor Poděbrady

**Sleva 15 %
na produkty Ryor**

Možné uplatnit v prodejně Ryor
Poděbrady.

Platí od 4. 3. do 4. 4. 2021

Platí pouze pro
maloobchodní zákazníky.

Barevné dobroty ,Bílé' velikonoční soboty

od 10:00 do 14:00
terasa restaurace Swiss

**sobota
3. 4. 2021**

M E N U

POLÉVKA PŘEDKRM

Jehněčí vývar s kachními játry
Jehněčí roláda na česneku
Velikonoční nádivka s medvědim česnekem
& mladými kopřivami

HLAVNÍ CHOD

Velikonoční šunka na medu
Pečené kůzleči na listovém špenátu

SLANÝ DEZERT

Špenátový koláč
Velikonoční bábovky z nádivky s uzeným masem

SLADKÝ DEZERT

Beránek makový s čoko polevou
Velikonoční Jidáše nebo Boží milosti

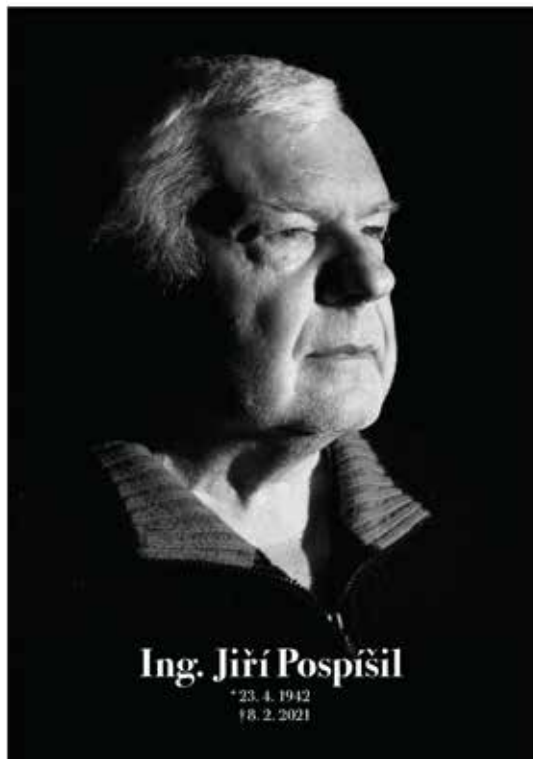
Vše připravíme s sebou.
Těšíme se na Vás ♥

www.lazne-podebrady.cz

KULTURA

S těžkým srdcem se loučíme s našimi dvěma členy, stavebními kameny Divadelního spolku Jiří Poděbrady. S dlouholetým předsedou a skvělým člověkem **Jiřím Pospíšilem**, který podlehl koronaviru 8. února 2021 v ranních hodinách. Na svou cestu neodešel sám. Den před ním zesnul na stejnou zákeřnou nemoc i jeho syn **Martin Pospíšil**, bavič, herec a technik. Pro společenství poděbradských divadelníků to znamená obrovskou ztrátu, ze které se bude ještě dlouho vzpamatovávat.

Členové DS Jiří Poděbrady

Ing. Jiří Pospíšil
* 23. 4. 1942
† 8. 2. 2021

Martin Pospíšil
* 4. 11. 1967
† 7. 2. 2021

Tradiční březnový Jarní koncert ZUŠ Otakara Vondrovce bude!

Text: Hana Janiššová
Foto: Jan Sobotka

Opět se však bude jednat o koncert přenášející on-line z poděbradského Divadla Na Kovárně. „Vadí? Nevadí?“ říkají na to děti, ale v každém případě se na vystoupení těší, i když není jednoduché připravit se na koncert v distanční výuce.

V pondělí 22. března od 18 hodin můžete sledovat sólisty z hudebního oboru, recitátory z LDO, tanečnice i ukázky z výtvarného oboru na www.facebook.com/divadlopedebrady.

Na koncertě se představí také komorní soubor zobcových fléten,

Štěpán Kára a Karolína Pokorná při on-line koncertu ZUŠ 26. 2. 2021.

který bude mít – pokud to situace dovolí – veřejnou premiéru o den dříve, v neděli 21. 3. v 15 hodin na kolonádě u Kongresového centra při slavnostním zahájení výstavy k připomenutí 550. výročí úmrtí krále Jiřího z Poděbrad.

Případné změny a další informace o koncertech a kulturních akcích můžete sledovat na webu ZUŠ www.zus-podebrady.cz nebo MKC www.ipodebrady.cz. Doufáme, že v dubnu už nebudeme úplně distanční.

Kulatiny bez oslav i koncertů

Text: PhDr. Dunovská, Ing. Pergel

Rok 2020 byl ve znamení 15. a 10. výročí dvou hudebních souborů Gymnázia Jiřího z Poděbrad. V roce 2020 zpěváci a členové orchestru nezkoušeli ani nekonzertovali. K 15. výročí založení Orchestru GJP a 10. výročí sboru absolventů Collegium 2010 se tedy žádný slavnostní koncert nekonal. K posluchačům si ale našli cestu díky virtuálnímu prostředí. Děkujeme všem zpěvákům a instrumentalistům za jejich dlouholetou výjimečnou práci a reprezentaci v České republice a v zahraničí. (Více na www.gjp.cz)

SPORT

Patrik opět zaválel!

Na 1. ročníku Valentýnského běhu v sobotu 13. 2. 2021 v Hradci Králové získal Patrik Chlubna v juniorské kategorii (13–17 let) 1. místo a v celkovém pořadí 70 běžců včetně dospělých se umístil na 7. místě, přičemž se startovalo za –10 °C. Pětikilometrovou trať zdolal v těžkém terénu za 25 minut a 37 vteřin. V neděli 21. 2. 2021 Patrik pro změnu absolvoval překážkový běh Gladiátor Race v Hradci Králové. V kategorii chlapci 12–13 let se umístil na 3. místě. Gratulujeme!

Redakce NPP

Foto: David Antoš

ZAZNÍVÁ Z KLUBŮ A ODDÍLŮ

Připravila: Monika Langrová

HÁZENÁ

Po celou dobu omezení trénin se svými svěřenci komunikují pomocí video tréninků, které jsou dětem 2× týdně zasílány na WhatsApp do skupiny Házená Poděbrady. Soubor všech tréninkových videí je k dispozici na YouTube kanálu Házená Poděbrady, kde si děti společně s rodiči mohou jednotlivé tréninkové jednotky zopakovat (www.youtube.com/channel/UCqhy2fsQuazPG94yhkQq-Q/videos). V rámci jednoho tréninku si trenéři pro své svěřence třeba připravili tzv. tréninkovou abecedu, kdy děti měly za úkol sestavit trénink podle svého jména a příjmení nebo města, kde bydlí. Od února jsme zařadili jednou týdně vždy v úterý od 17.00 on-line video trénink, kterého se většinou zúčastňují dvě desítky malých poděbradských házenkářek a házenkářů. V jejich závěru dostávají od trenérů úkoly – výzvy, které musí splnit do příště. Pro děti je v rámci video tréninků připraveno také velké množství soutěží o ceny.

Tomáš Vejvar, Házená Poděbrady

HOKEJ

V této špatné době se snažíme být s dětmi v kontaktu alespoň prostřednictvím webových kamer. Společně s naším profesionálním trenérem Michalem Dobroňem jsme připravili on-line kompenzační cvičení, ke kterým se mnohdy připojí až 60 hráčů. Ty trenér vidí na obrazovce, komunikuje s nimi a opravuje je při cvičení. O víkendu 13.–14. 2. 2021 nám přálo počasí a kluci mohli vytáhnout brusle a sejít se na zamrzlých rybnících a Jezera. Sport a kolektiv nám strašně chybí a určitě by bylo potřeba to okamžitě změnit.

David Kubát, HC Poděbrady

AEROBIK

Situace je bohužel od října stále stejně špatná. Snažíme se s dětmi a rodiči komunikovat, tréninky on-line stále probíhají. Nutno říct, že již nejsou tak „naplněné“ jako v jarní a podzimní části lockdownu – děti ztrácejí motivaci, vidina soutěží a závodů je v nedohlednu. V předchozích obdobích jsme trénovali 5× v týdnu, nyní 4× týdně. Jednou týdně mají děti zpestření v podobě on-line tréninků s týmem Mistry s Mistry pana Jakuba Strakoše, který uvádí tréninky s rozhodčími této soutěže. Děti tak měly možnost již potrénovat například s mistry světa v gymnastickém aerobiku Biancou Gordovan a dalšími skvělými závodníky, což by za normálních okolností bylo náročné zorganizovat. Pro zpestření jsme do vlastních on-line tréninků zařadili i jednoduché vaření. Děti jsou nadšené, mají změnu a možná se i něčemu novému přiučí. Jednoduché pomazánky, dezerty a svačiny vždy naservírují celé rodině a docela se přitom pobavíme. Stále děláme různé výzvy, naposledy otužování ve sněhu, „aneb nejsme z cukru“, kterého se zúčastnil i jeden tatínek, za což mu patří velký dík a obdiv! Na závěr snad poslední informace, rozšířili jsme sortiment našeho klubového oblečení o zimní čepice a jsme tak stále spolu, i když na dálku. Můžete nás sledovat na Instagramu – AEROBIK PODĚBRADY. Věříme, že se brzy oteplí a budeme moct společně alespoň ven, tak jako v minulém roce.

Monika Sobotková a oddíl aerobiku T.J. Sokol Poděbrady

ORIENTAČNÍ BĚH

Poslední plnohodnotný trénink pro děti a dospělé se uskutečnil na začátku října, od té doby čekáme na uvolnění podmínek pro amatérský sport. Fungování klubu je tedy velmi omezeno, v podstatě jen na individuální, venkovní trénink. (Ano, jednou jsme se improvizovaně sešli během PES 3 rozvolnění v prosinci, ale jak víte, naše výkladní skříň všech akcí Vánoční orienták byl pak ale zrušen.) Co s nastalou situací? Pro členy klubu jsme se snažili připravit a zpřístupnit několik aktivit orientačního běhu (OB):

- Spřátelený klub z Hostivice u Prahy připravil několik zábavných e-tréninků ve stylu „Chcete být milionářem?“ zaměřených na realitu a znalosti OB.
- Ačkoliv všechny hromadné závody OB byly zrušeny, týmy v okolí připravily v lednu dva individuální závody – trať je připravena v lese a každý si ji může proběhnout sám (např. o víkendu).
- Stejným způsobem probíhal během února QR závod v Sadské u Jezera, který připravila naše kolegyně.

Naši běžci se pak hecují přes aplikaci Garmin Connect, kde si část našich členů, která fandí těmto chytrým hodinkám, může porovnat výkony členů klubu (naběhané kilometry za měsíc atd.). To je zatím vše, doufáme, že do několika týdnů budeme moci zase organizovaně sportovat!

Martin Král za Běhej Poděbrady

BOX

Situace s covidem a zavřeným klubem se zatím nemění. Bohužel z médií slyšíme pouze samé sliby a věty typu „děláme pro to maximum“. Samozřejmě chápou situaci, která je okolo nás, ale na druhou stranu zde máme děti bez pohybu a vedení ke sportu. Většina z nich sedí už prakticky od března minulého roku u počítačů a tabletů a odmítá pohyb. Potkal jsem několik dětí ze svého oddílu a málem je nepoznal. S přibíráním váhy a nedostatkem pohybu jsou spojeny přidružené nemoci, a to nejen pohybového aparátu. To je, myslím si, velký problém, a nejen u dětí. Od března minulého roku organizujeme on-line tréninky a doufáme, že udrží stabilitu oddílu aspoň na minimu. Bohužel se ukazuje, že už to tolik nefunguje jako na začátku, kdy byla velká sledovanost, navíc se ozývali lidé napříč republikou, jak to děláme dobře, a cvičili s námi. Co sledují média, tak jsme prakticky jediný boxerský klub, který tohle dělá. Hodně nás to mrzí, ale nepolevíme a budeme vysílat dál.

V úterý mají diváci na Facebooku Boxing Poděbrady možnost sledovat cross training s Pavlem Němcem (tento trénink je zaměřen na zpevnění svalstva s vlastní váhou, odbourání tuků a na správné provedení cviků) a ve čtvrtek vede Daniel Venc box (technika, vysvětlování pohybů i úderů, posilování k boxu, informace o historii boxu a rady ohledně zdraví). Za zmínku stojí i on-line vysílání Sebeobraný Poděbrady vedené Michalem Šmídem, a to ve středu od 16 h na jejich facebookových stránkách.

Náš klub při zavření zároveň pracuje na zlepšení podmínek sportovců – proběhla rekonstrukce sociálního zařízení a sprch, nakoupili jsme bezdotykové vysoušeče rukou, ionizér na likvidaci virů, automaty na dezinfekci, potřeby na efektivní třídění odpadů a čeká nás výstavba infrasauny, zázemí pro profesionální masáže, další sprchy a 2 relaxačních místností pro členy klubu. Co se týká pomoci od státu, jsme na nule. Jako sportovní klub prakticky nemáme možnost získat jakoukoliv finanční pomoc v době nuceného zavření kvůli covidu, a tak si financujeme rekonstrukci a údržbu sportovního zázemí z vlastních zdrojů. Neberte tuto informaci jako stížnost, spíše upozorňujeme, že Česká národní agentura živí (a to velmi aktivně) pouze profesionální kluby, které vydělávají spoustu peněz, a na malé kluby se zapomnělo, respektive podmínky dotací se nedají splnit a jsou účelově směřovány jen na některé kluby. Toto je čistě náš názor. Doufáme, že se situace s covidemlepší a už teď plánujeme tři akce: 8. 5. 2021 box na Labi v Nymburce, 5. 9. 2021 na Jiřího náměstí a nakonec 9. ročník Galavečeru boxu v Poděbradech. Když vidím fotografii z doby před zavřením, kde jsou desítky dospělých i dětí, a teď je nás aktivních necelá třicítka, jsem z toho smutný. Trénuji v Poděbradech od roku 2003 a nyní je všechna práce a píle pryč.

Daniel Venc, Boxing Poděbrady

Správné odpovědi z přílohy

Labe je nejširší v místě zvaném U Lupiče za zdymadlem, jeho šíře zde čítá 137 metrů.

Zleva: erb českého království, rakouský císařský erb s řádem zlatého rouna a erb uherského království, realizace za klasicistní přestavby za Marie Terezie.

Městská knihovna Poděbrady

oznamuje, že má nově v provozu výdejní okénko. Otevřeno je v pondělí a ve čtvrtek v časech 13–17 hodin a v úterý a pátek 9–13 hodin.

Objednávky lze učinit emailem na adrese objednavkyknihovna@seznam.cz

nebo na našem webovém katalogu – moje konto – odložení z políčky. Knihy si také můžete objednat přímo ve výdejním okénku a budou vám do dalšího dne připraveny.

Pobočka Žižkov má výdejní okénko otevřeno v pondělí a ve čtvrtek v časech 9–12 a 13–17 hodin a v úterý a pátek 9–12 a 13–15 hodin.

Pobočka Přední Lhota bude mít výdejní okénko otevřeno každý čtvrtek v 15–18 hodin.

(mk)

Poetická Váňice

V časech, kdy nejsou možná vystoupení před diváky, přichází také Divadlo U Váňů s nabídkou kultury v módu on-line. Druhý ročník Poetické Váňice, přehlídky amatérského uměleckého přednesu prózy a poezie, najdete na YouTube nebo přes odkaz na facebookovém profilu divadla. Letošním tématem je „vášeň“, vystupují recitátoři a performativní z Poděbradska a okolí i hosté odjinud.

Galerie Ludvíka Kuby: HalfTime

Jakmile to situace dovolí, bude v galerii otevřena výstava českého umělce Pasty Onera, jenž platí za jednoho z nejsvébytnějších představitelů současné české umělecké scény. Výstava by po otevření měla trvat do konce května. Aktuální informace na www.galerieludvikakuby.cz.

(red)

Před časem jsme vyzvali čtenáře, aby společně s námi pracovali na budoucí velké poděbradské biografii osudů lidí, kteří svou prací vytvářeli Poděbrady a na které bychom neměli zapomínat. Nemusí to být vždy lidé, kteří tvoří tu velkou historii, ale i ti další, bez nichž by byl život o poznání chudší. Slíbili jsme, že budeme některé z nich postupně uveřejňovat i v Novinách pro Poděbrady. Dnes přinášíme příběh zahradníka, sokola a skautského vedoucího Miroslava Jelínka, který sepsala Jana Hrabětová. Určitě jsou mezi čtenáři ti, kteří si pana Jelínka ještě pamatují, a budeme opravdu rádi, když vás inspirujeme k podobným vzpomínkám. Žádný osud by neměl být zapomenut a každý život je něčím zajímavý.

Ladislav Langr

Své návrhy textů adresujte na ladislav.langr@volny.cz.

A protože některé významné osobnosti kdysi byly, nebo stále ještě jsou součástí společenství rotariánů, tento projekt podporuje i Rotary klub Poděbrady Spa, takže lze psát i na adresu: podebrady.spa@rotary2240.org.

Slavníkovci mají pevné místo v české historii

Většina čtenářů NPP určitě zná cestu vedoucí od soutoku k obci Libice. Za silničním nadjezdem přes řeku se po levé straně brzy začne zvedat mírná vyvýšenina, na níž se rozkládá pole. Z dálky je také vidět sousoší dvou nejznámějších Slavníkovců, sv. Vojtěcha a sv. Radima. Přímo na akropoli raně středověkého hradiska jsou pak vyznačeny základy otoského kostela z 10. a paláce z 11. století. Pod úpatím je památník připomínající hrdou minulost těchto míst.

Text a foto: Milan Čejka

Dostupné historické prameny týkající se období 10. století většinou neuvádějí názvy významných rodů a nezmiňují jejich postavení. Mnozí historici se právě o původu rodu Slavníkovců dodnes přou a také kladou celou řadu otázek, které se týkají zejména jejich vztahu k vládnoucím Přemyslovcům. Odpovědi nejsou tak úplně jednoznačné. V průběhu let se odborné názory měnily a stále se objevují nová tvrzení. Zdrojem informací jsou především zprávy některých raně středověkých legendistů a kronikářů, vše ovlivňují výsledky archeologických výzkumů. Slavníkovci mají ale pevné místo v naší historii. Zcela jistě do ní patří, možná víc než jen sv. Vojtěchem a svým „vyvražděním“. Snad další bádání na jejich hradištích přinesou nové přesvědčivější důkazy o jejich původu i zániku. Lze tedy říci, že k záhadám nejstarších českých dějin patří také Slavníkovci.

800 poděbradských příběhů

MIROSLAV JELÍNEK
(1898–1979)

V polovině padesátých let minulého století patřil do galerie známých poděbradských figurek zahradník pan Miroslav Jelínek. Vídali jsme ho v plandavých teplácích, hnědozelené ošoupané pracovní bundě a s naraženou rádiovkou nejčastěji v lázeňských parcích, protože tam patřil. To bylo ve všední den, ale mohli jsme ho tam potkat několikrát za rok při různých svátečních příležitostech v krásném vlněném trikotu s rukávy, spojeném s punčocháči a se stejně zbarvenými kalhotami nad kolena a ležerně nasazeným baretem. Ty trikoty měl v několika barvách – vínově červené, tmavě modré a dokonce bílé a žluté. Prý si je přivezl z Francie, kde byl v mládí na zkušené. Na místní poměry to byl opravdu výstřední zjev, považovaný za podivína, ale vědělo se o něm, že je v jádru dobrý člověk, zábavný a ve svém oboru zkušený odborník. Podle dr. Jarmily Hellichové byl nadšeným sokolem, proto mu věnovala pár řádků i ve svých

pamětech. Otec Miroslava Jelínka Václav měl v Poděbradech truhlářskou živnost. Nacházela se v řadovém přízemním domku ve Fügnerově ulici blíže k Riegrovu náměstí. Dnes je v těch místech parkoviště, ale byla to známá větší dílna, ve které pracovala desítky řemeslníků. V rodině bylo pět dětí – dvě děvčata Anna a Emilka, která zemřela v dívčím věku. Nejstarší ze synů Václav převzal truhlárnu a mladší dva Jaroslav a Miroslav se po skončení měšťanky vyučili v místním zahradnictví u Vincence Balcara. Všichni byli zapálení sokolové, a dokonce Jaroslav, který byl profesorem tělocviku v ruském Almagiru, odjel nakonec do Ameriky na pozvání Americké obce sokolské, aby se stal jejím náčelníkem a vzorným cvičitelem. Prvním místem, do kterého Miroslav Jelínek po vyučení nastoupil, byly Lobkovice, kde se stal panským zahradníkem a tady pobyl až do vypuknutí první světové války. Musel narukovat a válečná léta prožil nejdříve na ruské frontě a potom v Itálii, kde padl do zajetí. Domů se v roce 1919 vrátil jako italský legionář, ale než se vrátil do zahrad, zúčastnil se ještě tažení na Slovensko a bojů proti Slovenské republice rad. V osvobozené vlasti pak vystřídal několik míst jako vedoucí školek v Molitorově, opět v lobkovických službách, v Karlových Varech u hotelu Internacionál a nakonec se vypravil získávat zkušenosti do Francie. Tady pobýval na několika

místech v letech 1924–1927. Po návratu do rodných Poděbrad se rozhodl, že si založí vlastní zahradnictví. Za tím účelem si pronajal na Nymburském předměstí kus Boučkovy zahrady s malým domkem a kouskem sousedního pole. Neoženil se, vzal si k sobě svobodnou sestru Annu, která mu vedla domácnost a pňvydělávala si jako domácí švadlena.

Miroslav Jelínek se vypracoval na znamenitého odborníka v květinářství, zeleniny pěstoval méně. Své zahradnictví úspěšně provozoval až do znárodnění v roce 1948 a pak tam ještě po řadu let, až do definitivního zrušení zahrady v roce 1958, stále pracoval. Tehdy po smrti lázeňského zahradníka Kuděje přešel do služeb města, kde mohl své zkušenosti uplatnit daleké lépe. Dohlížel na mladé zaměstnance, připravoval výsadbu záhonových parterů a dokonce šestnáctkrát vysazoval květinové hodiny.

Miroslav Jelínek nebyl jen zahradníkem a členem velké místní sokolské rodiny, který si s většinou Poděbradáků tykal. Byl také velkým skautem a jako vedoucí se staral i o stavbu klubovny, hřiště, loděnice a různé aktivity. Statečně vedl místní skautskou organizaci i za okupace. Dokud to šlo, ve skautském duchu vychoval mnoho zdejších dětí, které pak našly dobré uplatnění v práci i v životě. Mladí i starí ho měli rádi, byl hovorný a měl smysl pro humor. Po sestřině smrti se přestěhoval do sousedního patrového Boučkova domu, kde dožil v jedné místnosti až do smrti. Ta ho stihla

urozený rod, jakým byli Přemyslovci. Mohli to být buď potomci starých rodových předáků či stařešinů anebo příbuzní někoho, kdo byl mezi vyšší vrstvy povýšen ještě v dávnějších časech. Možná se jednalo o boční větev Přemyslovců nebo o nějakou rodovou přízeň, možná o knížecí rod Zličanů nebo Charvátů. Kosmas ještě doplňuje: „Tento kníže Slavník, dokud žil, šťastně žil.“ Takový dodatek historici vysvětlují jako víceméně bezproblémové soužití se sousedy. V pozdějším nekrologu břevnovského kláštera je dokonce uvedeno datum Slavníkovy smrti, tedy 18. březen 981.

Tragédie rodu v září roku 995

Slavník a jeho žena Střezislava měli asi pět synů. U soutoku Labe s Cidlinou bylo vybudováno dobře opevněné sídlo, chráněné vodním příkopem. Na akropoli hradiska žila knížecí rodina i početná družina. Odborníci soudí, že zde měli svoje dílny i někteří řemeslníci a zřejmě zde mohla být i mincovna. Archeologové zde našli z té doby zbytky základů kamenného kostela. Názory na jeho podobu se v průběhu minulých let však změnily. Zpochybněna je dnes také existence knížecího paláce. Patrně sem však patřila řada dřevěných hospodářských objektů. Objeveny byly i základy mohutného opevnění. Z toho je zřejmé, že příběhy vytvořené na základě archeologických výzkumů vycházejí z poznatků dostupných ve své době. Ale vysvětlení archeologických pramenů není nikdy definitivní. Důkladných hradeb se dočkalo i tzv. Předhradí, dnešní obec, kde měli svoje

uprostřed práce v létě 1979. V osmdesáti letech byl raněn mrtvicí a po krátké době v nemocnici v září toho roku zemřel. Shodou náhod i dům, kde dožil, byl krátce nato zbořen. Škoda, že se na něj časem úplně zapomnělo. Čestné místo v řadě těch nenápadných, poctivých a pracovitých Poděbradáků, kteří přispěli k současnému obrazu našeho města, i vzpomínka na něj mu právem patří.

JH

Foto: archiv Polabského muzea

Stačilo říct: „Bacha, Hubajz!“

V době lednové sněhové nadílky se na facebookových stránkách města Poděbrady objevila zpráva o tom, že někteří lidé během zimních dnů opakovaně vstupují do prostoru květinových hodin, a tím poškozují vysazené rostliny. V diskusi k této zprávě se mimo jiné objevilo: „Takovej nebožtík Hubínek, ten stačil ohlídat celej park ... Za dob pana Hubínka to

byl jiný pořádek. Rád si vzpomenu, když nás proháněl po parku. V dnešní době to každý vidí, jak se lidé chovají... Myslím, že jsme měli z něho legraci i respekt, stačilo říct: „Bacha, Hubajz!“... Vy mi čtete myšlenky. Toto se hodně často říkalo. Děkuji vám za krásnou vzpomínku na tu dobu.“

A není to poprvé, co se jméno pana Hubínka v příspěvcích objevilo (zvláště, když se probírá pohyb cyklistů na kolonádě, často padá jeho jméno). Znáte někdo jeho životní příběh? Tak jako jsme v lednovém čísle připomněli příběh porodní báby Zdeňky Křivské a nyní zahradníka Miroslava Jelínka, rádi bychom uveřejnili i ten, který se týká tolik známé postavy spojené s pořádkem v lázeňském parku, na níž Poděbradáci stále vzpomínají. Budeme moc rádi, když nám ho napíšete prostřednictvím e-mailu (redakce@novinypropodebrady.cz) nebo zavoláte na tel. 723 550 281. Děkuje.

Připravila: Monika Langrová

Pro zábavu – zkuste uhodnout

... v kterém místě je Labe v Poděbradech nejširší.
... komu patří erby nad zámeckou branou.

Správné odpovědi najdete na straně 8.

Foto: Monika Langrová

Kulaté výročí první písemné zmínky

O Libici psal na začátku 12. století, tedy se stoletým odstupem, i kronikář Kosmas, který ji označil za hlavní sídlo zmiňovaného rodu. Právě letos si připomínáme 1 040 let od této první písemné zmínky. „Kosmo-vo datum 981 s nejstarší zmínkou o Libici je i dnes přijímáno a není zpochybňováno. Co se týká postavení Slavníkovců a jejich panství v 10. století, názory na tuto otázku se změnily v devadesátých letech minulého století. Předpokládá se, že jednotný český stát Přemyslovců vznikl již v počátcích vlády knížete Boleslava I. (935–972). Tento panovník dokončil podřízenost dosud nezávislých českých oblastí knížectví pod svou vládu a dosadil tam své správce. Dle určitých předpokladů měl být Slavník členem vedlejší rodové větve Přemyslovců, kterého Boleslav I. pověřil správou rozlehlého území ve východní části Čech,“ vysvětlila archeoložka a historička Jarmila Princová. Pro úplnost je možné

dodat, že Kronika Čechů (Chronicum Boemorum) pražského děkana Kosmy byla psána latinsky. V poznámce, která se dotýká roku 981, je uvedeno, že zemřel Slavník, otec sv. Vojtěcha. Vedle charakteristiky a povahových rysů zakladatele rodu se dále uvádí: „Hlavním sídlem tak význačného knížete byla Libice (v latinském originále Lubic) ležící na místě, kde řeka Cidlina tratí své jméno, ústící do volnějšího toku Labe. Knížectví Slavníkov-vo mělo tyto hranice: na západ proti Čechám potok Surinu a hrad, ležící na hoře, jež slove Oseka, u řeky Mže. Podobně na jižním konci proti Němcům mělo tyto tři hraniční hrady: Chýnov, Důdleby a Netolice, až doprostřed hvozdu; dále na východ proti zemi moravské hrad pod pomezním hvozdem ležící, jménem Litomyšl, až k potoku Svitavě, tekoucímu středem hvozdu; na sever proti Polsku hrad Kladsko, ležící nad řekou Nisou.“ Některá z těchto uvedených míst jsou také zdrojem mnoha různých dohadů a názorů. Slavníkovci patrně představovali stejně tak

obydlí další obyvatelé Libice, kteří se především starali o zásobování akropole. Po smrti zakladatele rodu se vlády ujímá nejstarší syn Soběslav a v dalších letech se vztahy k Přemyslovcům začaly zřejmě měnit, vznikaly různé spory o území, Slavníkovci si razili vlastní mince, problémů přibývalo. Vládnoucí Boleslav II. se mohl obávat jejich vzrůstajícího vlivu. Česká kotlina nebyla také vhodná pro dvě mocenská centra. Jedno z nich muselo zaniknout. K násilnému aktu došlo v Libici v září roku 995. Rodovou tragédii přežil shodou okolností zmíněný Soběslav a jeho bratr, nejslavnější Slavníkovec Vojtěch (druhý pražský biskup). A nelze zapomenout ani na jejich nevlastního bratra Radima (prvního hnězdenského arcibiskupa). Příčiny vyvraždění Slavníkovců zůstávají stále ne zcela jasné, protože některé důvody neznáme. Mohlo by se hovořit o tajemství, které patří k soužití dvou českých rodů...

Vzpomínka na Františka Lukeše

Mezi významné poděbradské osobnosti lze určitě zařadit probošta Františka Lukeše. Možno připomenout, že se narodil před sto lety, tedy 27. února 1921 v Hořicích v Podkrkonoší – Libonících. Děťství prožil ve skromných poměrech, ale obětaví rodiče mu umožnili studium na místní obchodní škole, respektive obchodní akademii. Další studia pokračovala na kněžském semináři v Hradci Králové. Ve zdejší gotické katedrále byl v roce 1947 vysvěcen na kněze. Nejprve se pokoušel

povznášet duchovní a kulturní život na Náchodsku. Místní úřady však vyhodnotily jeho působení jako nevhodné a nepřiměřené. Z náhodské famosti byl v polovině padesátých let vystěhován. Na krátkou dobu se objevil v Libici nad Cidlinou a následně přijal místo duchovního správce v Činěvsi. Na vesnické faře prožil většinu kněžského života, působil zde v letech 1956 až 1990. Právě tady František Lukeš vyzrál v uznávanou církevní osobnost a v kněze oddaného víře, vlasti, národu. V místním kostele sv. Václava a na sousední faře se střídaly na návštěvách osobnosti, které patřily k české kulturní elitě. Za všechny lze uvést ak. malíře Karla Svolinského, básníka Jaroslava Seiferta, operního pěvce Eduarda Hakena nebo hudebníka a dirigenta Jiřího Bělohávk. Po sametové revoluci přešel František Lukeš do Poděbrad, kde působil v proboštském úřadě až do konce svého života. Ve vzpomínkách pamětníků zůstává jako osobnost rozdávací optimismus a křesťanskou lásku. Právě rčení „Láska přemáhá svět“ bylo s tímto mužem často spojováno. Dokázal také projevit své literární nadání, takže čtenářům postupně nabídl čtyři publikace: „Celý život jsem se učil a přece jsem propadl“, dále „Byl jsem nablízku“, potom „Mám tolik práce, že si jdu raději lehnout“ a nakonec „Takový podraz jsem od Pána Boha nečekal“. O ilustrace se postaral proboštův přítel malíř Vladimír Komárek. František Lukeš zemřel 11. července 1998 v Hradci Králové. Po pohřbu v poděbradském kostele Povýšení sv. Kříže byly proboštovy tělesné ostatky uloženy v Náchodě, na místním hřbitově u kostela sv. Jana Křtitele. (čej)

HISTORIE

LID NA PODĚBRADSKU V DÁVNÝCH I NEDÁVNÝCH ČASECH II/12

II. O ZEMĚDĚLSTVÍ – HLAVNÍM ZPŮSOBU OBŽIVY ZDEJŠÍCH OBYVATEL

 Text: PhDr. Jana Hrabětová
Foto: archiv Polabského muzea

Četné archeologické nálezy z nejbližšího okolí Poděbrad, uložené ve sbírkách Polabského muzea, jsou hmatatelným důkazem poměrně vyspělého zemědělství, které se tu provozovalo od dob neolitických zemědělců. Úrodné labské náplavy sem odedávna přitahovaly více rolníků než do krajů vzdálenějších od velkých řek. Nejvíce dokladů máme o zemědělství starých Slovanů a z počátků českého státu. Do 11. století tu byl stále dostatek orné půdy a mimořádně příznivé klimatické podmínky, záruka dobrých výnosů. Stabilní počasí, mnohem sušší a teplejší, než je dnes, se projevilo zejména tady na Poděbradsku, stále nejteplejší oblasti v naší zemi. Ještě po celý raný středověk se hospodařilo jednoduše v tzv. dvojpolním systému. Když rolník potřeboval pole, vykázal (neboli vyklučil, což se ozývá i v názvu obce Kluk) během léta na vybraném pozemku všechn porost a až do dalšího jara ho nechal ležet na místě, aby náležitě proschl. Pak proschlé dříví spálil, všechn popel na pozemku rozhrmul a do vrstvy popela sel. Aby setba vzešla, musel ji dostat co nejlouběji do země a k tomu mu posloužily nejspíše svázané větve, jimiž celé pole uvlácel. Když popel přestal sloužit jako hnojivo, rolník pole opustil a stejným způsobem si upravil nový pozemek. Na původní místo se vracel nejdříve po dvaceti letech. Během 11. století se dvojpolní systém vylepšil na tzv. přílohově. Půda se zpravidla po pěti letech osévání obilím nechala zarůst trávou, změnila se v pastvinu. Dobytek ji dalších pět let svým trusem hnojl, pak zase byla vhodná k pěstování obilí.

Počátky intenzifikace zemědělství

Vylepšené hospodaření přispělo zejména během 13. století k rychlému růstu počtu obyvatel. Ten se zdvojnásobil, nové půdy přibyla sotva třetina, a tak jediným řešením se stalo její intenzivnější využití. Dosavadní polní systém byl nahrazen dalším, tzv. trojpolním neboli trojhonným systémem. Důležité pro něj však bylo přesné vymězení a vymezení půdy pro jednotlivé rolníky. Z našeho kraje je toho dokladem minule zmíněné zakládání Lhot Přední, Pískové, Vrbové, Kostelní a Kří pány z Kunštátu v roce 1347. Pole byla tehdy rozdělena na stejné lány a každý rolník obhospodařoval jen svůj díl. Trojpolní systém, který se u nás udržel až do 18. století, spočíval v tom, že všichni rolníci jedné obcíny dělili svá pole na tři stejné díly (hony) a dohodli se na společném postupu obdělávání. Třetinu nechávali ležet ladem jako úhor, kde byl úhor předtím, oseli ho na podzim náročnějším obilím, což byla pšenice nebo proso a na poslední třetinu dávali jař, většinou méně náročné žito nebo oves. Půdu k tomu bylo třeba více přihno-

jovat a hlouběji orat úhor, protože se za rok nestačily vyhubit všechny polní plevy. Na to ovšem jednoduché staré háky a rádla nestačily. Nahradil je nový záhonový pluh s větší asymetrickou radlicí, který půdu současně i obracel. Zlepšení doznalo také všechno ostatní polní nářadí – brány, válce a ruční motyky, rýče i palice na hroudy.

Přírodní pohromy a války

Slibný rozvoj zemědělské výroby, ve zdejší kraji založeném hlavně na pěstování pšenice, poznamenalo na samém konci 13. století prudké celoevropské ochlazení klimatu. I v naší zemi se projevilo deštivými jary, chladnými léty a v zimě krutými mrazy se spoustou sněhu. To vydrželo až do poloviny 15. století, teprve potom se začalo pomalu a mírně oteplovat. Nejhorší byla léta 1425–1440, ale už od počátku 14. století začaly na celou společnost doléhat opakující se hladomory, epidemie a válečné drancování. Aby rolníci přežili, museli se nastalé situaci přizpůsobit. Hlavně začali pěstovat odolnější druhy obilí – ty však potřebovaly hlubší výsev, a tím i hlubší orbu. K tomu zase bylo třeba výkonnějších oradel, silnějšího potahu a dodatečného hnojení. Také o dobytek bylo třeba se lépe postarat, ustájit ho a zajistit mu na celý rok dostatek krmiva. Od konce 16. do poloviny 17. století došlo ještě jednou k velkému ochlazení – nejhoršímu v celém tisíciletí a celoročně ho provázelo abnormální množství srážek. Ke konci tohoto období ještě navíc rolníkům ztěžovala hospodaření třicetiletá válka. Citelně zasáhla celou zemi a nevyhnula se ani našemu kraji. V poděbradském zámku se navíc zdržovala císařská vojenská posádka, kterou bylo nutno živit. Avšak díky předchozímu vylepšenému hospodaření (kdy byla úroveň zemědělství už na daleko vyšší úrovni než předtím za husitských válek) se po uklidnění poměrů polabský venkov brzy vrátil do zaběhnutých kolejí. Pro úrodné Poděbradsko bylo důležité především rychle obnovit trh s obilím, na kterém se dalo dobře vydělávat. Naopak chov dobytka a pěstování lnu ve velkém se z úrodného Polabí přesunuly do méně úrodných oblastí.

Královské komorní panství

Poděbradsko se v roce 1548 stalo královským komorním panstvím. První Habsburk na českém trůnu Ferdinand I. rozhodl, že už nebude dáváno jako dosud do zástavy různým šlechticům, ale bude ho přímo spravovat královská kancelář (komora). V její správě pak zůstalo poděbradské panství do roku 1839, tedy skoro 300 let. Pro lepší přehled o stavu a provozu panského hospodářství byl v roce 1553 založen první poděbradský urbář a další hospodářské knihy, což je i pro nás zajímavý historický pramen. Urbáře totiž byly soupisem všech poddaných a jejich povinností vůči vrchnosti, a to jak měšťanů, sídlících v ohrazeném místě a obyvatel na předměstích, tak i poddaných ve všech vesnicích, příslušejících pod správu panství. Víme tedy, že v tom roce 1553 žilo v Poděbradech 28 nákladníků neboli právovárečných měšťanů,

kterí zpravidla měli ještě své „forverky“ (hospodářské usedlosti) na předměstích a k nim dokupovali další pozemky. Od dob krále Jiřího měli vyměřeny roční poddanský úrok 2 groše a povinnost o Vánocích na panský stůl dodat jednu slepici. Na obou předměstích – Kostelním a Nymburském – většinou žili ve svých domácích drobní řemeslníci, kteří se neživil zemědělstvím, a jejich úrok byl přiměřeně menší. Podruží bez movitého majetku, bydlící v nájmu, nejsou vedení. V těchto časech naše město prožívalo období velké prosperity. Prováděla se velkolepá přestavba renesančního zámku a pro pohodlí panovníka se zařizovalo mnoho nových pokojů. K zámku nově patřily dva výnosné pivovary (jeden se sladovnou, hvozdem a spilkou, druhý byl k dispozici místním právovárečným měšťanům), pekárna na pečení chleba pro potřeby zámku, stáje pro 30 koní s kovárnou a chlévy pro 20 volů. Vedle zámku na Labi se nacházel velký královský mlýn s krmníky pro 40 vepřů, dvě pily na panské dříví k prodeji, vodárna a dvojce slupy na chytání ryb. Severně za hradbami byla založena velká štěpnice, při ní dvě chmelnice, a postaven rozlehlý dům pro sokolníka a další panský personál. Součástí se stala i bažantnice, další ohrazená obora za Labem, a vlastní cihelna. Nejdůležitější součástí panského hospodářství však byl rozlehlý poplužní dvůr na Nymburském předměstí, ke kterému tehdy patřilo 5 lánů orné půdy (dnes celý areál hotelu Zámeček). S ním sousedila velká zelinářská zahrada se šafránicí, zásobující zámeckou kuchyni a dále vinice. Mimo Poděbrady patřil do panského majetku i nový mlýn na Lánské strouze u Odřepes a dvůr v Sadské pro chov klisen a hříbat. Na panských dvorech bylo zaměstnáno mnoho lidí, kteří tam většinou i bydleli. V roce 1564 na tom poděbradském pracovalo 58 osob – vedle nejdůležitějšího šafáře několik pluhářů, poháněčů, nádvorníků, řezáčů, skotáci, sviňák a další čeled, šafářka a děvečky se staraly hlavně o dobytek a drůbež.

Poplatnické povinnosti robotníků

Pro hospodářské dějiny Poděbrad je zajímavý i obsáhlý rukopis s aktuálním popisem stavu panského hospodářství v roce 1642 od tehdejšího hejtmána Jiříka Refigia z Kleefeldu. Kromě všelijakých dávek a platů jsou zde poprvé vyjmenovány i roboty, které byli poddaní povinni vykonávat ve prospěch své vrchnosti. Po třicetileté válce totiž zanikla řada vsí, mnoho statků zůstalo opuštěných a jejich půdu, automaticky připojenou k panské, bylo třeba obdělávat. Víme, že na celém, po třicetileté válce vylidněném poděbradském panství tehdy zůstalo 842 robotníků neboli poplatníků – z toho usedlých v komorních městech Poděbradech 187 a v Sadské 43, na vesnicích 372 a chalupníků (záhoníků) 283. Pro zajímavost v roce 1590 obhospodařovalo v Kluku 12 osedlých 7 lánů polí a mimo placení úroků měli každoročně na zámek odevzdávat 12 slepic. V Přední Lhotě bylo 14 osedlých s 12 lány, peněz měli odvádět ročně

z každého lánu po jednom groši a kromě 16 „ouročních“ slepic přivést na zámek jednu fůru dřeva. V Polabci bylo 6 osedlých se 6 lány, platit měli z lánu po jednom groši a povinnost opravovat hať v okolních bažinách. Robotní povinnosti se po roce 1613 zvýšily a sedlák s pozemkem do jednoho lánu měl povinnost na panském se svým potahem robotovat 1 den v týdnu. Kdo měl přes tři lány, robotoval 2 dny, a kdo neměl potah, musel robotovat či nechat za sebe pracovat jednu osobu celý týden. Chalupníci měli povinnost robotovat na panském jeden den v týdnu, a to nejen na polích, ale i ve mlýně, pivovaru či v lese. Po třicetileté válce se robotní povinnosti poddaných neustále zvyšovaly, a to zcela podle libovůle panstva.

Nápravu přineslo zrušení nevolnictví

Nejhůře se žilo venkovskému lidu od druhé poloviny 17. až do poloviny 18. století. Poměry na Poděbradsku podrobně ve svých Pamětech vylíčil milčický rychtář a písmák František Jan Vavák (1741–1816). Podle něho byl tehdy vesnický lid v nejlubším opovržení, nebyly školy ani učitelé, jen dřina na panském, a přitom v neděli na vlastním hospodářství měli od církve všechny práce přísně zakázány. Neutěšenou situaci ještě zhoršila po dalším krátkodobém ochlazení počasí v poslední třetině 18. století velká neúroda. S ní přišla nepředstavitelná bída s hladomory a vším, co s tím souviselo – rabování, krádeže, lichva, žebrota, nemoci. Po všich prý nezůstal jediný zdravý člověk. Nejhorší byla léta 1771–1775. Chmurný obraz celé venkovské společnosti s pochopením vnímala tehdejší panovnice Marie Terezie a všemožně se v mezích svých možností snažila o nápravu. Hlavně však její syn a od roku 1765 už spoluvladař Josef II. rázněji vystoupil proti všemu vykořisťování. Aby bylo pomozeno těm nejpotřebnějším, nařídil otevřít šlechtické, církevní i vojenské sýpky a dovážet obilí z Uher. Přesto za těchto poměrů se daly čekat další bouře venkovanů. Po prvním potlačeném povstání v roce 1680 zamířily znovu na jaře 1775 houfy vzbouřených sedláků z Náchodska a Broumovska na Prahu. Cestou se přidávali další vzbouřenci, přepadali přitom zámky a panské dvory, až došlo k tragickému střetnutí s císařským vojskem u Chlumce nad Cidlinou. Jedním z účinných opatření pak bylo zakládání velkých kontribučních sýpek, do nichž se měl dávat desátý díl zemské úrody na pomoc při živelných pohromách a neštěstí. Záhy nato se vláda odhodlala k dalším reformám. Kromě minule zmíněné Raabovy reformy, při níž byla přidělována vrchnostenská půda bezzemkům a v místech dvorů zakládány nové vsi, bylo patentem z 1. ledna 1781 zrušeno nevolnictví. Poddaní už nemuseli povinně robotovat na panských dvorech, mohli volně prodávat a kupovat majetek, dávat děti na řemeslo nebo na studia, svobodně uzavírat sňatky a volně se stěhovat. Robota však byla definitivně zrušena až v revolučním roce 1848. Teprve osvětlená vláda Josefa II.

uznala, že zemědělství je zdrojem národního bohatství a blahobytu lidu. Všemi svými patenty otevřela i cestu pokrokovějšímu hospodaření. Nejlepší podmínky k tomu byly samozřejmě na královských komorních panstvích. Tehdy to pocítil i polabský venkov, neboť se na poděbradském komorním panství všelijaké zlepšení uplatňovala dokonce s předstihem. V roce 1839 však královská komora rozhodla, že je jako málo výnosné dá do dražby.

Poděbradské panství do soukromých rukou

Novým majitelem se stal vídeňský bankéř baron Jiří Sina, původem Řeka a rejdař, který nesmírně zbohatl na lodní dopravě. Získal tak ještě řadu jiných komorních panství, aniž by je kdy navštívil. Po jeho smrti v roce 1856 přešly Poděbrady na syna Šimona Sinu, ale mnoho se nezměnilo. Velkostatek hospodařil jako dříve a zámek si pronajmuly na úřadovny nové správní úřady – hejtmanství a soud. Užívaly je až do roku 1885, kdy Šimonova vnučka Chariclea rozená Ypsillanti a její manžel, bavorský kníže Filip Arnošt Hohenlohe ze Schillingsfürstu, se rozhodli do Poděbrad natrvalo přestěhovat. Knížeti se v Poděbradech zalíbilo, dbal na zvelebení a výnosnost velkostatku, ale největší zájem měl jako velký nimrod o obnovení starých císařských obor, kam pak zval své německé přátele na velkolepé hony. Když kníže v roce 1915 zemřel, zdědil poděbradské panství jeho bratr Moric a ten je hned po skončení první světové války prodal. Největší část velkostatku koupil původem maďarský velkostatkář Josef Hyross, kterého zastihla pozemková reforma dříve, než rozjel své podnikání. Bývalý velkostatek od něj koupila lázeňská společnost a v roce 1932 přeměnila v druhé lázeňské centrum (dnes Zámeček) a druhý statek ve Velkém Zboží od něj získaly Švehlovy hospodářské školy v roce 1930. Josef Hyross s rodinou se pak z Poděbrad odstěhoval na svůj další velkostatek v Sadské u kaple.

Bohatství vzešlé z půdy

Prakticky až do poloviny 19. století v polabských zemědělských usedlostech přetrvávaly staré a tradiční způsoby hospodaření. Vedle pšenice se tu od 13. století zaváděl také ječmen, obojí hlavně pro prodej pekařům a sladovníkům. K vlastní obživě sloužilo hlavně žito, pěstované jako chlebová obilnina, méně proso a pohanka. Z luštěnin tu byl nejrozšířenější hrách a po hladomorech ke konci 18. století se i zde rychle zavádělo pěstování brambor. Cukrová řepa se zpočátku objevovala jen na panských polích v místech vysušených rybníků. Protože se jí v polabských čemoze-

mích nejlépe dařilo, začali ji pěstovat zámožnější sedláci a pak i chalupníci. Ke konci 19. století dosáhlo pěstování cukrovky vrcholu. Tomu odpovídal i přibývajícím počet cukrovarů v celém středním Polabí. V roce 1864 byl založen akciový cukrovar i v Poděbradech při nymburské silnici. Zanikl, tak jako mnohé z nich, ve dvacátých letech minulého století. Konopí, len, luštěniny, zeli a mák si venkované pěstovali na menších pozemcích nedaleko domu, pro další zeleninu a koření pro vlastní potřebu (cibuli, česnek, ředkev, okurka a další) měli zahrádku přímo před domem. Základem polních prací byla orba. Jak už bylo zmíněno, ve středověku nahradily primitivní háky a rádla se symetrickými radlicemi velké záhonové pluhy s radlicemi asymetrickými, které byly v roce 1824 díky bratrancům Veverkovým vylepšeny v ruchacla s velkými vypouklými železnými deskami k současnému převracení země. Vývoj na konci 19. století dospěl až k rozmanitým celoželezným, továrně vyráběným speciálním oradlům. Zmo se dlouho vysávalo ručně z plátěných rozsívek, nejstarší sečky tu pocházejí z druhé poloviny 19. století. Na rovnání pole se dlouho používaly dřevěné brány se železnými hřeby a trojice okovaných válců. Zralé obilí se původně vytrhávalo celé i s kořeny, později se zvláštními noži se zubatým ostřím ořezávaly jen klasy. Těžké velké kosy hrabice byly známy už ve středověku, na konci 19. století se obilí začalo sekat vylehčenými menšími kosami bachlicemi. První žací stroje se na velkostatech objevily kolem poloviny 19. století, ale do selských hospodářství se pořizovaly až ve 20. století. Obilí se na poli povýsly vázalo do snopů a v panáčích se nechávaly sušit na polích. Teprve pak se svázely žebříňáky do stodol a tam se ručně cepy mlátily i několik měsíců. Vymlácené obilí se původně čistilo jen prohazováním v průvanu, pak se vyvinula celá řada druhů nejrůznějších čistících mlýnků. Mlátičky byly pro běžná venkovská hospodářství dlouho nedostupné. Rychlý pokrok v zemědělské výrobě během 19. a v první polovině 20. století by vydal na samostatnou kapitolu. Zachovat alespoň malý vzorek nejrůznější zemědělské techniky ze zdejšího kraje od nejstarších dob až do poloviny minulého století – do období socialistické kolektivizace – je úkolem záchranného skanzenu, založeného v roce 1967 jako Polabské národopisné muzeum v Přerově nad Labem, který je pobočkou Polabského muzea v Poděbradech. Jeho zemědělská sbírka obsahuje přes dva tisíce kusů od všelijakého ručního nářadí po velké zemědělské stroje jako mlátičky a samovazy.

Názorný obrázek celého areálu bývalého panského dvora ve stavu kolem roku 1932, kdy ho koupila od velkostatkáře Josefa Hyrosse lázeňská společnost a otevřela tu druhé lázeňské centrum.